- మైలవరపు వసుంధర

చిక్కని చీకట్ల మధ్య తళుక్కు మంటున్నాయి తారకలు. కృష్ణపక్షపు చంద్రుడేమో పాలిపోయి నీరసంగా ఉన్నాడు. పలచని వెన్నెల తెరలు చీకటిని కప్పలేకపోతున్నాయి.

డాబామీద పడకకుర్చీలో కూర్చుని వల్లని ద్రవంతో ముంచినట్లున్న వేలను, ఆకాశాన్ని చూస్తున్నాడు మధుకర్. ఆరుబయలు కావటాన గాలి బాగానే ఉంది. భోజనం కాగానే అక్కడ కూర్చోవటం మధుకర్‌కి అలవాటు. ఆత నీ ఊరు వచ్చిన ప్రతి సారీ వారం రోజులకు మించి ఉండడు. ప్రకృతి సౌందర్యం తప్ప ఆ ఊళ్ళో మరో విశేషం లేదని అతగాడి ఉద్దేశ్యం.

నీలపుతెరల మాటున దాక్కుని అస్పష్టంగా కనిపిస్తున్న ఆ భూమినీ, పరిసరాలూకూడా తెల్లవారేసరికి బాల భానుని వెలుగుల్లో ఎలా రంగులు సంత రించుకుంటాయో ఆలోచిస్తున్నాడు మధుకర్. ఉదయపు పూట కనిపించే దృశ్యం—సుదూరంగా పచ్చని చేలూ, ఎర్రని మట్టి భూమిని తాకుతున్నట్లున్న స్వచ్ఛమైన ఆకాశమూ, అక్కడక్కడా తేలిపోయే తెలిమబ్బులూ, వీటన్నిటికీ మెరుగులు పెడుతున్న సహస్ర కిరణుడూ ...మనోజ్ఞమైన వర్ణచిత్రం మూసుకున్న కనుల వెనక కదలాడుతూంది.

ఇలా పరధ్యానగా ప్రకృతి నారాధి స్తున్న అతడు హఠాత్తుగా ఉలిక్కి పడ్డాడు. చాలా దగ్గరలో ఏదో పాట స్పష్టంగా, ఆడగొంతుతో వినిపించటంతో తల తిప్పి వాయువ్య వైపులా చూశాడు.

పక్క డాబామీదనే ఏదో తెల్లని ఆకారం మెల్లగా కదులుతున్నట్లనిపించి ఒక్కసారి ఒళ్ళు జలదరించింది. దెయ్యాలమీద అతనికి నమ్మకం లేదు. అందుకే ధైర్యంగా అటు వైపే గుచ్చి గుచ్చి చూస్తూ చెవులు రిక్కించి వినసాగాడు. ఏదో హిందీ సినిమాలోని పాట అది. చాలా మధురంగా ఉంది ఆమె స్వరం. నడుము కిందివరకూ జీరాడుతున్న జుత్తు చీకట్లో కలిసి పోయింది. తెల్ల వాయిల్ చీర. అదే రంగు బ్లౌజ్. ఎవ రీమె?

"శాస్త్రిగారి మేనగోడలు ఆ అమ్మాయి. సెలవులకు వచ్చిందిక్కడకు." పక్కనే మోకాళ్ళమీద కూర్చుని, గుస గుస లాడుతున్నట్లుగా చెప్పింది సుభద్ర.

ఉలిక్కిపడి సర్దుకుంటూ, "మ వ్వెప్పు డొచ్చావు పైకి?" అని అడిగాడు.

"ఇందాకే వచ్చాను. నువ్వు ఉలిక్కి పడటం, కళ్ళు తెరిచి ఆ అమ్మాయిని చూడటం, అప్పటినుండి చూపు మళ్ళించు కోలేకపోవటం ... అన్నీ గమనిస్తూనే ఉన్నాను. ఏమిటి కథ?"

"అదే ఆడుగుతున్నాను—ఇలా రాత్రి పూట పాటలు పాడి అందర్నీ పాడల గొట్టటం ఆ అమ్మాయి హాబీయా? ఆ వేషం ఏమిటని?"

"ఏం లేదు. జుట్టు జారవిడుచుకోవడం ఆ అమ్మాయికి అలవాటు. బొంబాయిలో ఉంటుంది కదూ? కొంచెం ఫాషన్స్ జాస్తి."

"బొంబాయితోనా?"

"మరే" అంటూ లేచి వెళ్ళబోతున్న సుభద్రను చేయి పట్టి ఆపాడు.

"ఇలా సగం సగం చెప్పి వెళితే ఎలాగ?" అన్నాడు ప్రాధేయపడుతున్నట్టుగా.

"భలేవాడివే! ఆ అమ్మాయిని గురించిన పూర్తి వివరాలు నాకు మాత్రం తెలుసుకుంటున్నా వేమిటి? అయినా, ఎక్కడ ఇల్లేగా — కనుక్కోవటం పెద్ద కష్టం కాదులే." కొంటెగా నవ్వి వెళ్ళిపోయింది సుభద్ర.

చిరాకు చూపాకటి అటు వైపు పారేసి పాట వినటంలో మునిగిపోయాడు మళ్ళీ. "తేరే ఆంఖోంకే శివా దునియా మే రఖా క్యాహై . . ."

ఆ గొంతులోని మార్దవం, మాధుర్యం ఆ ప్రదేశాన్ని నింపేశాయి.

* * *

"లోపలికి రా, సునీతా! అక్కడే నిలబడిపోయావేం?"

"నీ ముగ్గులు నన్ను వాకిట్లోనే నిలిపేశాయి. వాటితోపాటు ఎవరొచ్చారో చూడు."

"ఎవరూ?" అంటూ ఇవతలికి వచ్చిన సుభద్ర పకపకా నవ్వేసింది—"పూవులా!" అంటూ.

"ఔనే. అత్తయ్య ఇచ్చి రమ్మంది. పొద్దున్నే మీ అమ్మగారు పూజ చేస్తారట."

"అమ్మ పూజలోనే ఉంది. లోపలికి రా, చూద్దువుగాని. ప్రసాదంకూడా ఉంటుందిలే!"

"సమయానికే వచ్చానన్న మాట అయితే!"

చెప్పులు గుమ్మం దగ్గరే వదిలి లోపలికి అడుగు వేసింది.

చెట్టా పట్టాగా లోపలికి వెళుతున్న ఇద్దరినీ గాజు కిటికీ తలుపుల అవతలి నుండి చూశాడు, అప్పుడే నిద్ర లేచిన మధుకర్.

నడుము కిందివరకు జీరాడుతున్న వల్లని జుత్తు రాత్రి పాటను గుర్తు చేసింది.

'ఈ అమ్మాయి బాగానే తెలుసన్న మాట సుభద్రకు. చెప్పకుండా అల్లరి పట్టించింది కోణంగి!' అనుకున్నాడు పేస్టూ, బ్రష్ తీసుకుంటూ. టవల్ బుజం మీద వేసుకుని బావి వైపు వెళ్ళాడు.

పూజ ముగించి ప్రసాదం ఇచ్చింది జానకమ్మ. తిని ఆకు పారవేయటానికి పెరట్లోకి వెళ్ళిన సునీత, అక్కడే నిలబడిపోయింది చేమంతిమొక్కలను గమనిస్తూ.

పసుపు చల్లినట్లు మెరుస్తున్నాయి చక్రాల్లాంటి చేమంతులు. ఖద్దరం పటలని మంచు బిందువులు అప్పుడే నిద్రలేచి వస్తున్న బాలభానుని కిరణాలు సోకి కరిగిపోతున్నాయి, మెల్లగా ఒళ్ళు విరుచుకుంటున్నట్టుగా.

"ఈ బంతులూ, చేమంతులూ ఒక సీజన్‌లోవే. మరో నాలుగు నెలల తరవాత కలికానికి కూడా కనిపించవు" అన్నది పెరట్లోకి వచ్చిన సుభద్ర చేయి కడుక్కుంటూ.

'స్ట్రేంజ్ బట్ ట్రూ!' అనుకుంది సునీత.

స్నానం ముగించి బనియను, లుంగీతో, భుజంమీద టవల్‌తో లోనికి వెళుతున్న మధుకర్ వీళ్ళిద్దరినీ చూశాడు కాని, వారు అతన్ని గమనించలేదు.

గులాబి రంగు వెంకటగిరి జరీ చీర, అదే రంగు బ్లౌజులో సన్నగా, నాజూగ్గా ఉన్న సునీతవైపు ఒకసారి చూసి లోనికి వెళ్ళిపోయాడు.

"ఏమిటో ఆలోచిస్తూ నిలబడిపోయావు. లోపలికి రా. మా అన్నయ్యని పరిచయం చేస్తాను." సునీతను వెంటబెట్టుకుని హాల్లోకి తీసుకుని వెళ్ళింది సుభద్ర.

అప్పటికి చొక్కా ధరించి, అమ్మ ఆదేశం ప్రకారం నొసట విభూతి రేఖ దిద్దుకుని, చక్రపొంగలి ఆరగిస్తూ పేపరు తిరగేస్తున్నాడు మధుకర్. ఒక మూలగా ఉన్న రేడియో నుండి పాశ్చాత్య సంగీతం వినవస్తూంది మెల్లగా. వంటింట్లో ట్రాన్సిస్టర్ వినిపిస్తున్న 'తిరుప్పావై' గీతాలు ఈ సంగీతాన్ని డామినేట్ చేస్తూండటంతో సునీత, సుభద్ర తన గదిలోకి వచ్చిన సంగతి కూడా గుర్తించలేదు మధుకర్.

"అన్నయ్యా!" అని పిలిచింది సుభద్ర, కాస్త గట్టిగానే. తల ఎత్తిన మధుకర్ సునీతను చూసి నిలబడ్డాడు.

"ఇదిగో, రాత్రి నీకు పాట వినిపించిన ఆమె ... సునీత. వీడే మా రెండో అన్నయ్య. మధుకర్. కలకత్తాలో ఒక ఫెర్టిలైజర్ కంపెనీలో ఛీఫ్ ఎక్జిక్యూటివ్‌గా ఉన్నాడు."

సుభద్ర పరిచయ వాక్యాలకు బదులుగా నమస్కార ప్రతినమస్కారాలు జరిగిపోయాయి. రేడియో ఆపేస్తూ, "మీ పాట చాలా బాగుంది. రాత్రి చాలాసేపు అలాగే వింటూండిపోయాను నేను" అన్నాడు మధుకర్.

"పల్లెగాలి, ఆరుబయలూ చూడగానే ప్రాణం లేచి వచ్చినట్లనిపించింది. ఎవరికైనా డిస్టర్బెన్స్ ఉంటుందేమోననే ధ్యాస రాలేదు..." కొద్దిగా తల వాల్చి మెల్లగా అంది సునీత.

"అవును. ఎడతెగని జన ప్రవాహం, రాత్రీ పగలూ లేనట్లుండే ట్రాఫిక్ రద్దీ, ఎక్కడా సందు లేనట్లు కట్టిన భవనాలూ వీటన్నిటి మధ్య బాగా విసిగిపోయి ఉంటారు. నా మట్టుకు నాకు కలకత్తా నుండి రాగానే 'హమ్మయ్య' అనిపిస్తుంది. కాని, చిత్రం ఏమిటంటే, ఈ ఊళ్ళో వారం పది రోజులకు మించి ఉండలేం. మనకు తెలియకుండానే మనం ఆ యాంత్రిక జీవితానికి, ఉరుకులు పరుగులకు అలవాటు పడిపోయాం." బాగా పరిచయం ఉన్నట్లు మాట్లాడేశాడు మధుకర్.

"అన్నయ్య ఎప్పుడూ ఇంతే, సునీతా! 'వస్తాడు, వస్తాడు' అని ఎదురుచూసినంత సేపు పట్టదు— వచ్చి మెరుపులాగా ఇట్టే మెరిసి మాయమై పోతాడు. వీడు మళ్ళీ వచ్చేవరకు అమ్మ దిగులుగానే ఉంటుంది, 'పాపం, వాడెలా ఉన్నాడో, ఏం తింటున్నాడో' అని. వాడికిమాత్రం అక్కడ మమ్మల్ని తలుచుకునేమాత్రం తీరికకూడా ఉండదు."

"తప్పంతా నా మీదే వెయ్యకు, చిట్టితల్లీ!" అని సునీతవైపు తిరిగి, "చూడండి. అయితే అందరం కలిసి ఉందాం రమ్మంటే అక్కడికు రారు. ఏం, నన్నేం చేయమంటారు, చెప్పండి?" అని అడిగాడు, సంజాయిషీ ఇచ్చుకుంటున్నట్లు.

చెప్పేదేమీ లేక చిన్నగా నవ్వింది సునీత.

"పోనీ, త్వరలో పెళ్ళి చేసుకోరా అంటుంది అమ్మ. వీడు ఆ మాటా వినటం లేదు."

హఠాత్తుగా పెళ్ళి ప్రస్తావన రావటంతో ఏం మాట్లాడాలో తెలియని అయోమయం ఏర్పడింది సునీతలో. ఆ ప్రసంగం మధుకర్‌కూ నచ్చినట్లు లేదు. సంభాషణ మార్చేశాడు.

"మీరేం చేస్తున్నారు బొంబాయిలో?"

"ఒక ఉమెన్స్ మేగజైన్‌కి అసిస్టెంట్ ఎడిటర్."

"బ్యూటిఫుల్!" అప్రయత్నం పొంగింది ఆ మాటల్లో. "యు మీన్ యు ఆర్ ఎ జర్నలిస్ట్?" నమ్మలేనట్లు అడిగాడు.

"అవును. ఆశ్చర్యంగా ఉందా?" చిన్నగా నవ్వింది.

"నిజంగానే నా కిది బిగ్ సర్‌ప్రైజ్. పత్రికలవాళ్ళలో ఇంత తప్పని మాట్లాడేవారిని చూడలేదు. మీరు ఏదైనా బ్యాంక్‌లో పని చేస్తూ ఉంటారనుకున్నాను."

"ఇవ్వాళ్ళ చెప్తున్నారా, పత్రికల వాళ్ళన్నా భయం చాలామందికి. మాట అటూ ఇటూ చేస్తారేమోనని." మళ్ళీ నవ్వింది చిన్నగా.

ఎదుటివారిని ప్రభావితం చేసే మాధుర్యమేదో ఆ చిరునవ్వుతో గోచరించింది.

"మిమ్మల్ని చూసిన తరవాత నా కా భయం పోయింది లెండి. ఇకముందు ఏ జర్నలిస్ట్‌తోనైనా ధారాళంగా మాట్లాడతాను."

"ఆ పని చేయకండి. అప్పుడు జర్నలిస్ట్ లంతా మిమ్మల్ని చూసి భయపడే ప్రమాదం ఉంది."

గలగల నవ్వుల మధ్య— "పాయింట్ గుర్తుంచుకుంటాను" అన్నాడు మధుకర్.

"అన్నయ్యా? ఈ రోజు పండగ కదా? రామాలయంలో అర్చన చేయించి రమ్మంది అమ్మ" అని గుర్తు చేసింది సుభద్ర. సునీత వైపు తిరిగి, "అక్కడికూడా రాకూడదూ, మా అత్తయ్యకు చెప్పేసి?" అన్నది.

"అలాగే. నా కేం పనులున్నాయి కనక?" వెంటనే అంగీకరించింది సునీత.

సుభద్ర పూవులూ, పళ్ళూ సర్దేలోపల ఇంటికి వెళ్ళి తిరిగి వచ్చింది సునీత. లేతరంగుతో జరీ అంచు పట్టుచీర, అదే రకం జాకెట్టు వేసుకుంది. జుట్టుమాత్రం అలాగే వదిలేసింది వదులుగా. గాలికి అల్లల్లాడుతున్న ఆ ముంగురులను చూస్తూ, "చాలా అందమైన జుట్టు, సునీతా, నీది. అల్లు

రహస్యం

జీవితంలో మంచి పనులు ఏవీ చేయని వ్యక్తి వృద్ధాప్యం రాగానే చనిపోతాడు. మంచి పనులు చేసిన వ్యక్తి ఆ జ్ఞాపకాల తృప్తితో బహుకాలం జీవిస్తాడు.

—షెరిడన్

కోవేం?" అంటూ చనువుగా జుత్తును చేతిలోకి తీసుకొని జడ అల్లింది సుభద్ర రెండు చేమంతులు తురిమింది ఆ పొడుగాటి జడలో. అంతేకాక, అప్పుడే గదిలోకి వచ్చిన మధుకర్‌ని పిలిచి, "అన్నయ్యా! సునీతకు జడవేశాను. బాగులేదూ?" అని అడిగింది.

"అమ్మ పిలుస్తోంది నిన్ను" అన్నాడు మధుకర్, ఆమె మాటలు వినిపించుకోనట్లు. సుభద్ర లేచి వంటింట్లోకి వెళ్ళిన తరవాత, "మా సుభద్రకు కొంచెం చొరవ ఎక్కువ" అన్నాడు — 'ఏమీ అనుకోవద్దు' అనే అర్థంతో.

ఫర్వాలేదన్నట్లు నవ్వి, టేబిల్ మీది మేగజైన్ చేతిలోకి తీసుకుంది సునీత.

* * *

"అదిగో! ఆ కనిపించేదే కోవెల. కొండను చుట్టూ తిరిగి అటువైపు వెళితేగాని, చక్కని మెట్లు లేవు. నడవలేని వారు ఇటే ఎక్కేస్తూంటారు."

అంతవరకు ఏదో ఒకటి మాట్లాడుతున్న సుభద్ర ఆగి వెనక్కు తిరిగి, "ఎటు వెళదాం అన్నయ్యా?" అని అడిగింది.

"మీ ఇష్టం." సునీతవైపు చూశాడు మధుకర్.

సునీత ఏమీ చెప్పకపోవటంతో- 'ఇటే వెళదాం' అని దారి తీసింది సుభద్ర.

రెండు అడుగులు వేసిందో, లేదో 'కెవ్వు'మని అరిచి కాలు పట్టుకుని కూర్చుండిపోయింది.

"ఏమైంది?"

కాలులోంచి ముల్లును గట్టిగా లాగి అవతల పారేసింది. ముప్పున చిమ్మింది నెత్తురు.

"అమ్మో ... బాగా లోతుకు గుచ్చుకున్నట్లుంది!"

పక్కనే ఉన్న కొట్లో నుండి నీళ్ళు తెచ్చాడు మధుకర్. కాలు బాగా కడిగిన తరవాత నెత్తురు రావటం తగ్గింది.

"నీ సాహసకృత్యాలు చాలుగాని, అటు వైపు నుండి వెళదాం పద."

"నేను రాలేను. మీరు వెళ్ళిరండి."

పూలబుట్ట చేతిలోకి తీసుకోబోతున్న సునీత ఉలిక్కిపడింది.

"ఎందుకు రాలేవు? మెల్లిగా పద."

"లేదన్నయ్యా! ... నేను రాలేను. ఇక్కడే ఏదో కొట్లో కూర్చుంటాను. మీరు వెళ్ళి పూజ చేయించి రండి."

"పోనీ, అందరం ఇంటి కెళ్ళిపోదాం" అంది సునీత.

"వద్దు. అమ్మకు 'సెంటిమెంట్స్' జాస్తి. పండగరోజు పూజ చేయించలేదంటే బాధపడుతుంది."

"మరి నీకు దెబ్బ తగిలిందంటే మాత్రం కష్టపెట్టుకోరూ?"

లెక్కింపు

గ్రీసు వనితలు తమ వయస్సును పెళ్ళి అయిన దగ్గర నుండి లెక్కిస్తారు; పుట్టిన తేదీ నుండి కాదు.

— హోమర్

"అన్నే ... ఈ సంగతి అమ్మకు తెలియవలసిన పని ఏముంది?"

"దానికి నచ్చచెప్పలేం గాని పదండి, సునీతా!"

ఏదో చెప్పబోతున్న సునీతను వారించాడు మధుకర్.

మౌనంగా ఒకమారు సుభద్ర వైపు చూసి అతని వెంట బయలుదేరింది.

తెల్లని పంచె, లాల్చీలో హుందాగా నడిచి వెళుతున్న మధుకర్‌నీ, కొంచెం వెనకగా పట్టు చీరలో నిండుగా అడుగులు వేస్తున్న సునీతనూ కనుమరుగయేవరకూ చూసింది సుభద్ర. అరికాలివైపు తల తిప్పి చిలిపిగా నవ్వుకుంది మనసులో.

* * *

గుడిలో ఇంకా జనం పోగవలేదు. నలుగురైదుగురు వయసు మళ్ళిన వారు గుడి ప్రాంగణంలో అక్కడక్కడా సూర్యుని కభిముఖంగా కూర్చుని ధ్యానం చేసుకుంటున్నారు. అర్చకులు ఏవో శ్లోకాలు పఠిస్తూ, రొటీన్ పనులు — చందనం తీయటం, రాగిపాత్రలు పులికాపు పెట్టటం లాంటివి చేస్తున్నారు. ప్రశాంతత, పవిత్రత తాండవిస్తున్న ఆ ప్రాంతంలో ఏదో నిండైన తేజం ప్రవహిస్తున్నట్లుంది.

ప్రదక్షిణ చేసి వచ్చిన తరవాత తాము తెచ్చిన పళ్ళెం పూజారి కందించాడు మధుకర్. ఒక అడుగు వెనకగా నిలబడిన సునీత ముందుకు వచ్చి అవతలి వైపుకి వెళ్ళి నిలబడింది.

'అలాగు మరి. ఒకేవైపు పక్కపక్కనే నిలబడితే పూజారి ఇద్దరినీ చూసి దంపతు లనుకునే ప్రమాదం ఉంది.'

ఆమె లౌక్యాన్ని మనసులోనే అభినందించాడు మధుకర్.

పూజ ముగిసిన తరవాత దక్షిణ సమర్పించుకుని, ప్రసాదం తీసుకుని ఇద్దరూ బయటకు వచ్చారు.

గర్భగుడి దాటుతుండగా హఠాత్తుగా అడిగాడు మధుకర్: "మీకు దేవుడి మీద నమ్మకం ఉందా?"

"అలా అడిగారేం?!" ఆశ్చర్యపోయి సర్దుకుంది సునీత.

"ఏం లేదు. నాకు నమ్మకం లేదు ఈ పూజల మీద, విగ్రహారాధన మీద ... అమ్మ సంతృప్తి కోసం విభూతి పెట్టుకుని గుళ్ళకు వెళుతుంటాను. అంతే."

"నాకూ నమ్మకం లేదు కొన్ని ఆచారాల మీద, కొన్ని అలవాట్ల మీద. కాని, ఇందాక గుడిలోకి అడుగుపెట్టగానే ఎదురైన ప్రశాంతత, నిశ్శబ్దత చాలా తమాషాగా, పవిత్రంగా అనిపించాయి. దేవుడు ఉన్నా, లేకపోయినా ఉన్నాడని నమ్మి ఆ ప్రదేశంలో కూర్చుంటే సేదతీరినట్లు హాయిగా ఉంటుందేమో?"

"మీ మాటల్లో భావావేశం ఉంది కాని, తర్కం లేదు."

"కావచ్చు. తర్కానికి అందని భావాలు కొన్ని ఉంటాయేమో కదూ? దేవుడి మీద నమ్మకం కూడా అలాంటిదే. ఏ పేరు పెడితేనేం—మానవశక్తి కతీత మైంది ఒకటుందని నమ్ముతాను నేను."

స్థిరంగా ఉన్న ఆ మాటల వెనక విస్తృతంగా పుస్తకాలు చదివి సంపాదించిన విజ్ఞానంతోబాటు, కొన్ని రోజుల ఆలోచన తాలూకు నిశ్చయం కూడా ఉన్నట్లు తోచింది మధుకర్‌కు.

ఇద్దరూ కబుర్లు చెప్పుకుంటూ కొండ దిగేసరికి చిరునవ్వుతో ఎదురుగా నిలుచుని ఉంది సుభద్ర.

"ఇంతవరకు నడిచి వచ్చావెందుకు? కొట్లోనే ఉండకపోయావా?" అంది సునీత.

"ఫర్వాలేదు. పదండి."

ఇంటికి వచ్చిన తరవాత మామూలుగా హుషారుగా తిరుగుతున్న చెల్లెల్ని చూస్తుంటే ఏదో అనుమానం వచ్చింది మధుకర్‌కు.

"సుభద్రా! ఇలా రా" అని దగ్గరకు పిలిచి, "కాలునొప్పి అన్నావు. ఇల్లంతా తిరిగేస్తున్నావే?" అని అడిగాడు.

"తగ్గిపోయింది" అని జవాబిచ్చింది తొణక్కుండా.

"అబద్ధాలాడకు. అదంతా నాటకం కదూ? ఎన్నిసార్లు ముళ్ళు గుచ్చుకోలేదు? కొండ ఎక్కడం మానేశావా ఎప్పుడైనా?"

"అవన్నీ నీ కెందుకు? తగ్గిపోయిందన్నాను. అంతే."

"అస లెందుకు చేశా విలాగ?"

"మంచికే."

"ఏం మంచి. మనం ఇద్దరం కూడబలుక్కుని చేశామని ఆవిడ అపార్థం చేసుకుని ఉంటే ..."

"అదీ మంచిదే. తన ఉద్దేశ్యం తెలియబరుస్తుంది."

"నీ బుర్రకు [illegible] పదునెక్కింది. ఇంకెప్పుడూ ఇలాంటి వెర్రి మొర్రి ఆలోచనలు పెట్టుకోకు."

"నా మీద విసుక్కుంటావేం? సునీత అంటే నీకు ఇష్టం లేదూ?"

"సుభద్రా!" కోపంతో అరిచాడు తీక్షణంగా. "కనబడిన ప్రతి ఆడపిల్ల వెంటపడి పోతాననుకున్నావా? స్నేహంగా మాట్లాడినంత మాత్రాన తప్పా?"

"నా కోసమే చేయలే దన్నయ్యా." నిజంగానే భయపడింది సుభద్ర. "నాకేం ఎందుకో మీ ఇద్దర్నీ చూస్తూంటే. . ." మెల్లిగా చెప్పింది భయపడుతూ.

"ఇలాంటి కోతిపనులు చేయ బుద్ధి వేస్తుంది కాబోలు. పెద్దవాళ్ళ మాత్రం? ఆవిడ ఇష్టం తెలుసుకోకుండా ఏదో చేసేయటమేనా? చదువుకుని, సిటీలో ఉద్యోగం చేసుకుంటున్న అమ్మాయికి ఎలా ఉండాలో తెలియదూ? నీ కెందు కంత చనువేమిటి?"

"ఏమిటోరా! కాబోయే వదినె అనుకుని. . ."

"ఛీ. . .ఛీ. . . అలా మాట్లాడకు."

చెప్పబోతున్న నాలుక కరుచుకుంది అతని కళ్ళలోకి చూస్తూ.

"సరేలే. అలా తీక్షణముఖం వేయకు. . ." మధుకర్ కోపం ఎగిరిపోయింది చెల్లెల్ని అలా చూస్తూంటే.

"చూడు, సుభద్రా!" మెల్లగానే అన్నాడు. "ఇలాంటి భావాలు పెట్టుకుంటే సహజంగా ఉండవలసిన స్నేహం పాడైపోతుంది. ఆవిడ నాలుగు రోజులు ఉండి వెళ్ళిపోయే మనిషి. ఏవో జరగాలని ఊహించుకుని, ఆవిడ మనసు నొప్పి కునేట్లు చేసి. . ."

"సరేలేరా! ఇంకేమీ అనుకులే. అయినా, నీకూ, తనకూ లేని ఐడియాస్ నాకు మాత్రం ఎందుకు?" సగం తప్పు ఒప్పుకుంటున్నట్లూ, సగం చిరాకు ధ్వనిస్తున్నట్టూ అనేసి వెళ్ళిపోయింది సుభద్ర.

* * *

సంక్రాంతి పండుగ హడావుడి పల్లెటూళ్ళలోనే ఎక్కువ. ధాన్యం చేతికి రావటంతో ఖర్చు చేసే మూడ్‌లో ఉంటారు జనం. పనులన్నీ అయిపోయి మళ్ళీ పనులు ప్రారంభించేవరకు టైము కూడా చిక్కటంతో వినోద కాలక్షేపాలకు కొదవ ఉండదు. హరికథలు, వీధిభాగవతాలు, బుర్రకథలు, తోలు బొమ్మలాటలు, కాస్త ఉన్నవారయితే

కచ్చేరీలు లాంటివి ఏర్పాటు చేసి రాత్రి పన్నెండు గంటల వరకు ఏదో ఒక కార్యక్రమంలో కాలక్షేపంచేస్తూంటారు.

వారం రోజులపాటు జరిగే ఆ కార్యక్రమాలకు బదులు ఈ సంవత్సరం కొత్తగా, ఆకర్షణగా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో పల్లెటూళ్ళనుండి వచ్చినవారు ఒక చిన్న సంతలాంటిది ఏర్పాటు చేశారు. కోటప్పగోడ ఎదురుగా పెద్ద బజారులో ఏర్పాటైన ఈ ఫెయిర్‌ని చూసేందుకు ఆ ఊళ్ళోనేకాక, పక్క ఊళ్ళ నుండికూడా విరగబడ్డారు జనం.

కుటుంబంతో ఆ సంతకు వెళ్ళాలని నిర్ణయించింది సుభద్ర. సునీతతోబాటు శాస్త్రిగారి పిల్లలు శంకర్, ఉమకూడా వచ్చారు.

పెద్ద పెద్ద నీలం పువ్వులున్న తెల్ల వాయిల్ చీర, నీలం బ్లౌజు, టిక్కి మాచ్ అయేట్లు నీలంబొట్టు పెట్టుకుంది సునీత. ఒత్తైన జుట్టు ముడి వేయటంతో మరింత హుందాగా కనిపించింది.

సుభద్ర అలంకరణ మామూలుగా ఉంది.

గోధూళి వేళ కబుర్లు చెప్పుకుంటూ పెద్ద బజారు చేరుకున్నారు అందరూ.

"ఇలాంటి సంతలు చూసి ఉండవు పెద్ద పెద్ద ఎగ్జిబిషన్స్ తప్ప" అన్నది సుభద్ర.

"అక్కడ వినోదం పుష్కలంగానే దొరుకుతుంది కాని, అసలు దేనికైనా టైమ్ ఉంటే గదా? జీవితంలో సగభాగం ఎలెక్ట్రిక్ ట్రెయిన్స్, ఆఫీసు ల్లోనూ, మిగిలా సగభాగం అలసట, నిద్రలోనూ గడిచిపోతుంది."

"బాగా చెప్పారు" అన్నాడు మధుకర్.

"నువ్వలా అంటున్నావు కాని,సిటీల్లో ఉండేవారంటే మాకు ఆరాధన."

"కొద్ది రోజులైతే ఫర్వాలేదు. జీవితాంతమూ పట్నాల్లో గడిపేస్తే మరబొమ్మల్లా తయారవుతారు మనుషులు. ముఖ్యంగా బొంబే, మద్రాసు కొంచెం నయం. కలకత్తా గురించి నాకు తెలియదు."

"కలకత్తాకూడా తీసిపోయిందేమీ లేదు లెండి. అయితే, రూమ్స్ కొంచెం తేలికగానే దొరుకుతాయి. స్వంతవాహనం ఉంటే ఇబ్బంది ఉండదు పెద్దగా."

"వదినా! ఈ గాజులు చూడు." మాటల మధ్యలో సునీత చేయి పట్టి ఆపింది ఉమ.

అందరూ అటువైపు దారి తీశారు.

ఇంద్రధనుసులోని రంగులను విడదీసి నట్లు రంగురంగుల గాజులన్నీ రాశి పోసి ఉన్నాయి గుట్టగా. తన దగ్గర ఉన్న చీరలకు సరిపోయే రంగుల్లో కొన్ని గాజులు ఏరింది సునీత. ఉమ, సుభద్రకూడా తమకు కావలసిన గాజులు ఎంచుకున్నారు. పర్సు తెరిచి డబ్బు ఇవ్వబోతున్న సునీతను వారించాడు మధుకర్.

"మగవాడు వెంట వచ్చినప్పుడు ఆడ వాళ్ళు పర్సు తెరవరు ఈ ఊళ్ళో" అన్నాడు సుస్మితంగా.

"వాళ్ళ దగ్గర పర్సులు ఉండవు గనక" అంది సుభద్ర, గాజుల పొట్లాలు అందుకుంటూ.

"మా ఇష్టం." ఎక్కువ ఆర్భాటం చేయకుండా ఆ విషయాన్ని వదిలేసింది సునీత.

కొంత దూరం నడిచి చీరకొట్టు చేరుకున్నారు. ఆకర్షణీయమైన రంగుల్లో సన్నగా, పాముకుబుసంలా జారి పోతున్న చేనేత చీరలు అందర్నీ ఆకట్టు కున్నాయి. లేతాకు పచ్చ, కెంపురంగుల్లో రెండు చీరలు తీసుకుంది సుభద్ర. పలక్కుండా నిలబడ్డ సునీతను చూసి, "మీ కివేమీ నచ్చలేదా?" అని అడిగాడు మధుకర్.

"డబ్బు మీ రిస్తాననకుండా ఉంటే. . ."

"భలేవారే! అదా మీ భయం?" గట్టిగా నవ్వాడు. "పోనీ, ఒక పని చేయండి. మీరు నా కేదైనా కొనివ్వండి. సరిపోతుంది."

నవ్వేసిందే కాని, ఏమీ తీసుకోలేదు సునీత.

ముదురు నీలం అంచు ఉన్న గంధం రంగు చీర ఒకటి సెలెక్ట్ చేసి విడిగా పాక్ చేయించింది సుభద్ర.

ఆ కొట్టునుండి కదిలి ముందుకు సాగారు కబుర్లు చెప్పుకుంటూ.

ఏవో కొన్ని గొలుసులూ, రంగు రంగుల కుంకుమా, చిల్లర సరుకూ కొనుక్కుని రాత్రి ఏడు గంటలకు ఇల్లు చేరారు.

* * *

"నువ్వు వెళ్ళిపోతున్నావు. మళ్ళీ నిన్ను చూడటం ఎప్పటికో?"

ఆ రోజు రాత్రి ప్రయాణం పెట్టుకుని సామాను సర్దేసుకుంది సునీత. వెళుతున్నట్లు చెప్పటానికి సుభద్ర ఇంటికి వెళ్ళింది. తన చేతులు పట్టుకుని దిగులుగా చూస్తున్న సుభద్రలోని అవ్యాజమైన ఆత్మీయత, తన వంత వరకు ఎరక్కపోయినా పరిచయం కాగానే అరమరికలు లేకుండా అనురాగం కురిపించిన అమాయకత, స్వచ్ఛత సునీతను కదిలించాయి.

"ఎక్కడకు వెళ్ళినా దిగులనేది ఎరగని నాకూ ఈ సారి దిగులుగానే ఉంది. ఈ వారం రోజులూ సరదాగా గడిచిపోయాయి ఇక్కడ. మళ్ళీ ఆ

హాస్యం

నటన విషయంలో చాలా క్లిష్టమైన పాత్ర హాస్యగానిది. వెర్రివాడుగా నటించడం, పదుగురిని నవ్వించడం మహా ప్రతిభగల నటునికే సాధ్యం.

—సెర్వెంటిస్

జీవితం-ఆఫీసులు, మీటింగులు, బస్సులు, రద్దీ..." ఒక నిట్టూర్పు విడిచి, "నువ్వు వదినే గుర్తు వస్తుంటావు నాకు" అని బాధగా చిరునవ్వు నవ్వింది సునీత. ఆమె కన్నుల్లో నీరు తిరిగింది ఆ మాట లంటున్నప్పుడు.

"మెత్తని మనసు, సునీతా, నీది. ఏమీ అనుకోనంటే ఒకమాట చెప్పనా?" కొంచెం తటపటాయిస్తూ అంది సుభద్ర. "బొంబే జీవితం నీకు నచ్చి నట్లు లేదు. త్వరలో పెళ్ళి చేసుకుని ఈ ఇష్టంలేని ఉద్యోగానికి స్వస్తి చెప్ప రాదూ?"

"అలాంటిదేమీ లేదు, సుభద్రా! బొంబే జీవితం నచ్చకపోవటం కాదు. మార్పు కావాలనిపించిం దంతే. ఆ మార్పు కోసమే ఇక్కడకు వచ్చాను. లక్కీగా నిన్ను, నీ స్నేహాన్ని సంపాదించుకున్నాను." కంగారుగా సర్దేసింది సునీత.

"అన్నట్లు... ఇప్పుడే వస్తానుండు." లోపలికి వెళ్ళిన సుభద్ర తాంబూలం పళ్ళెంతో తిరిగి వచ్చింది. ఫెయిర్‌లో కొన్న చందనం రంగు చీర, రవిక ఉన్నాయి అందులో.

"ఓహో. . . ఇప్పు డెందు కివన్నీ?" నిరాకరించబోతున్న సునీతను వారించింది సుభద్ర— "మొహమాట పడకుండా తీసు కోవాలి" అంటూ.

"నీకేమివ్వగలను,సుభద్రా,బదులుగా? కాదనకుండా తీసుకుంటావా?" అప్పటి కప్పుడు వేలి కున్న ఉంగరం తీసి ఆమె వేలికి తొడిగింది సునీత.

"అదేం. . . ఏదో ఒకటి ఇవ్వా లేమిటి?" కంగారుగా వద్దనబోతున్న సుభద్రను మధ్యలోనే ఆపేసింది.

"నువ్వుకూడా మొహమాట పడ కూడదు, మరి. నా గుర్తుగా ఉంచుకో."

* * *

"హలో, సునీ, ఎలా ఉంది మామయ్య గారి ఊరి ట్రిప్?"

చిరునవ్వుతో ఎదురొస్తున్న శాలినికి చిరునవ్వుతోనే సమాధాన మిచ్చింది, ఆ రోజే డ్యూటీలో జాయిన్ అయిన సునీత. "బాగానే జరిగింది. . ."

"మీ మామయ్యగారికి నీకు వరసైన కొడుకు లెవరూ లేరన్నావు గదూ?" లేరన్నట్లు తల ఆడించింది.

"ప్చ్! వాట్ ఎ పిటీ? అయితే, ఈ పది రోజులు గడవవలసినంత మజాగా గడిచి ఉండవు. పోనీ, మంచి కంపెనీ ఏమైనా దొరికిందా?"

టేబుల్ అంచుపై కూర్చుని కాళ్ళు ఆడిస్తూ, ఆటలు పట్టించటానికి కన్నట్లు అడిగింది శాలిని.

"దొరికింది."

"వ్వాట్! నిజంగానే! ఎవరు వారు?" ఒక్కసారి టేబిల్‌పై నుండి దూకేసింది.

"పక్కింటి అమ్మాయి. సుభద్ర. . ."

"ఓస్, ఇంతేనా?" నీరసంగా మళ్ళీ బల్ల ఎక్కింది శాలిని. "చంపేశావు పో! 'కంపెనీ' అంటే నా తాత్పర్యం బాయ్ ఫ్రెండ్ అని. జాస్తీ వహీ క్యా?"

సునీత కనుల ముందు మధుకర్ మెదిలాడు. ఈసరికి కలకత్తా వెళ్ళి పోయి డ్యూటీలో జాయిన్ అయాడేమో అనుకుంటూ తన సీట్ వద్దకు వెళ్ళి డ్రాయరు తెరిచింది.

చేతి కున్న గాజులు గలగల లాడాయి, ఫైలు పైకి తీస్తున్నప్పుడు. ఒక్క క్షణం పాటు చేతివైపు చూసుకుంది. ఫెయిర్‌లో మధుకర్ కొన్నవి. . . చేతిని అంటి పెట్టుకున్న సన్నని బంగారు రంగు గాజులు ఏవో భాషలు చెబుతున్న ట్లనిపించింది.

మృదువుగా వాటిని పైకి నెట్టి పనిలో మునిగిపోయింది, మరో ఆలోచ నకు తావివ్వకుండా.

* * *

"ఏమి టన్నయ్యా, ఆలోచిస్తున్నావు?"

టేబిల్ ముందు కూర్చుని కాగితం మీద పరధ్యానంగా ఏవో గీతలు గీస్తూ ఆలోచనలో మునిగి ఉన్న మధుకర్ ఉలిక్కిపడ్డాడు. ఒకసారి చెల్లెలి వైపు చూసి మళ్ళీ గీతలు గీయటంలో మునిగి పోయాడు.

"మధ్యాహ్నం చూసి వచ్చిన సంబంధం గురించేనా?"

". . ."

"ఏంటి? నీ ఆలోచన ఇలా [illegible] అమ్మ మాత్రం ఈ సంబంధం [illegible]

కావాలనుకుంటున్నానని ఆశ పడుతోంది."

"... ..."

"ఓ... చాలా దీర్ఘమైన ఆలోచన లాగా వుందే? అయినా, ఇందులో అంతగా ఆలోచించవలసింది ఏముందమ్మా? సుజాత ఒంటరిగా ఉంటుంది. వెళ్ళిన తరువాత [illegible] ఒక ఉద్యోగం? ఇంటిపనులు చక్కగా చేస్తుంది. అప్పటికే మంచి వాళ్ళ వాళ్ళ నీకు పెళ్ళి సంబంధం చూసి చెప్పడానికి రెడీగా ఉన్నారు. ఏదైనా [illegible] అన్నీ ఉంటే అందుకు సిద్ధమేగా! సుజాతా..."

"అవును, సుభద్రా! నువ్వు వినిపించిన కొన్ని విషయాలు నిజమే కానీ?"

"అమ్మయ్య!" నవ్వుతూ అంటూనే అంది సుభద్ర. "ఇప్పటికి సమయం వచ్చింది నీకు... ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు, ఇంకా ఏమిటి?"

"ఏం లేదు."

"ఎవరో వస్తారనా?"

"ఏమీ లేదు."

"ఎవరి మీద నమ్మకం లేదు, దగ్గరిదాకా ఎవరూ రాలేదు."

"ఉత్తరమా?" చురుగ్గా చూశాడు [illegible].

"అప్పుడే చదువుతావా?"

"వద్దు. చదవాలని లేదు."

కిటికీలోనుండి కదిలి వెళ్ళిపోతున్న మేఘాల వైపు చూస్తూ మళ్ళీ ఆలోచనల్లో మునిగిపోయాడు.

అలా కదిలి వెళ్ళిపోతున్న మేఘాల తెరల మాటున అతనికి ఏవేవో ముఖాలు కనిపించసాగాయి.

మంజుల, జేన్, సునీత, సుజాత...

తెలిసీ తెలియని వయసులో మనసు పెంచుకున్న ఆశలకు ఆలంబన ఇచ్చింది మంజుల. అదొక పిచ్చి ఆరాధన, మోహం... పైపై ఆకర్షణ. భ్రమలకు లొంగిపోయే వయసు. సరిగా రూపు దిద్దుకోని ఊహలు, యథార్థతను జీర్ణించుకోలేని కలలు పుష్కలంగా నింపుకున్న ఆవేశం... ప్రలోభానికి గురైన మనసును మరల్చుకోలేక చాలా రోజులు బాధ పడ్డాడు. ఆ తరవాత పెళ్ళయి, అత్తవారింటికి వెళ్ళి, పిల్లల తల్లి అయిందని విన్న మంజులను ఒక సారి చూసి నవ్వుతూ వెళుతుంటే బాధం కలిగింది కూడా.

'ఈ మనిషిపైనా ఎలా మనసు పారేసుకున్నాను?' అని ఆశ్చర్యపోయాడు.

ఆమెను వివాహమాడి ఉంటే తన జీవితం ఎలా తయారై ఉండేదో కూడా ఊహించలేకపోయాడు.

జీవితంలోని నిజాలను గ్రహించుకుంటున్న సమయంలో తన మనః ప్రాంగణంలో ప్రవేశించింది జేన్.

> **పొగడ్త**
>
> మనలను పొగిడేవారిని మనం ఎప్పుడూ ఇష్టపడతాం. కానీ, మనం పొగిడేవారిని ఎప్పుడూ ఇష్టపడం.
>
> —లా రోష్ ఫొకాల్డ్

స్వతంత్రం, నిర్భయత, అనురాగం కలబోసిన విశిష్ట వ్యక్తిత్వం జేన్‌ది. విదేశంలో తనకు తోడుగా నిలిచి ప్రపంచం కొరకు స్నేహం అందించింది. మరిస వారాలు తన స్త్రీ పురుష బంధం ఎంత ఉన్నతమైనదో, ఎంత ఆనందాన్ని ఇస్తుందో మొదటిసారిగా తను తెలుసుకున్నది ఆమె సాంగత్యంలోనే. కాని, అక్కడ ఏదో లోపించింది... సంప్రదాయం... కుటుంబ బంధాలను తెంచుకోలేని కర్తవ్యం అనేవి వివాహమాడేందుకు అడ్డుగా నిలిచాయి.

"నా అమ్మను నొప్పించలేను, జేన్" అని తను అన్నప్పుడు, "బాధ పడకు, మధూ! ప్రతి మనిషికీ సొంత శ్రేయస్సు ముఖ్యమైనది. సంప్రదాయం మరువకుండా ఏ పరిస్థితులలోనైనా ఇమిడిపోవటమే జీవిత పరమార్థమేమో? ఫర్వాలేదు. నేను ఎడ్జస్ట్ అయిపోగలను. నన్ను గురించి దిగులుపడకు" అని ధైర్యం చెప్పింది.

సెలవులు గడిపేందుకు ఈ ఊరు వచ్చి, యాదృచ్ఛికంగా కలుసుకున్న వ్యక్తి సునీత. ఈ నాలుగు రోజుల పరిచయంలో హద్దుమీరని స్నేహం తప్ప మరేం కనిపించలేదు ఆమెలో. ఒక్క మాటకూడా హద్దు మీరని ఆమె ప్రవర్తన తన కేదో గౌరవభావాన్ని కలిగిస్తోంది ఆమె పట్ల.

ఇకపోతే సుజాత... పల్లెటూరి ముగ్ధత్వానికి ప్రతీక. నునుసిగ్గు తెరలు కనులమీద జారుతుంటే సరిగా కళ్ళెత్తి కూడా చూడలేక మూర్తీభవించిన అబలత్వం లాగా తన ఎదుట కూర్చున్న ఈ అమ్మాయితో తన పరిచయం రెండు గంటలైనా కాలేదు. ఆ కొద్ది వ్యవధిలో ఏర్పడిన పరిచయంతో ఆమెను జీవిత భాగస్వామినిగా ఎలా చేసుకోవటం? ఈ సమస్యకు పరిష్కారం ఏమిటి?

"సునీత చాలా తమాషా మనిషి కదూ, అన్నయ్యా?"

హఠాత్తుగా సుభద్ర అలా అడగటంతో ఉలిక్కిపడి సర్దుకుంటూ, "ఏమిటి?" అని అడిగాడు.

"సునీత చాలా తమాషా మనిషి అంటున్నాను."

"ఏం?"

"మనిషి చూడగానే కరుకుగా వినరి లోపల సంబంధం పెట్టుకోవట్లు అనిపిస్తుంది. కాని, మనసు చాలా మెత్తన. కొంచెం ఖావో ప్రమేకంకూడా ఉంది. లేకపోతే ఆ ఉంగరం ఇచ్చేస్తుందా?"

"ఉంగరమా?"

"మరే. నువ్వు చూడు." వేలినుండి తీసి అతని కందించింది ఉంగరాన్ని.

కొద్ది క్షణాలు తదేకంగా దాని పైన చూసి తిరిగి ఇచ్చేశాడు నిదానంగా.

"పద్దులే... నీ దగ్గరే ఉంచుకో..."

"ఏమిటి నీ ఉద్దేశ్యం?" మధుకర్ కనుబొమలు ముడిపడ్డాయి.

"చిన్న పొరపాటు జరిగిందన్నయ్యా! న్యాయంగా నీకే చెందుతుంది ఆ ఉంగరం. నీకు బదులుగా నా కిచ్చింది సునీత."

"సుభద్రా! నీ కేం మతి పోయిందా? ఏమి టా మాటలు?"

"సరిగ్గా విను. ఆ రోజు సంతలో ఏమన్నావో గుర్తుందా? నేను చీరని కొనిస్తే, బదులుగా నా కేదైనా ఇవ్వండి అన్నావు సునీతతో. గుర్తు లేదా? ఒక చీర వెంటనే పాక్ చేయించి దానినే కొట్టు పెట్టి ఇచ్చావు సునీతకు. బదులుగా నా కీ ఉంగరం ఇచ్చింది. ఇప్పుడు చెప్పు— నీకే చెందాలి కదూ ఈ ఉంగరం?"

"చాలా తెలివిగానే వాదించావు గానీ, అస లీ ఉంగరం ఇచ్చేముందు సునీత ఇవన్నీ ఆలోచించి ఉంటుందా అని!"

"ఆలోచించి ఉండకపోవచ్చు బహుశః. అయితే మాత్రమేం? ఇదంతా దైవికంగానే జరిగి ఉంటే... మరింత మధురమేగా?"

మధుకర్ పలకలేదు. పెన్ను చేతిలోకి తీసుకుని కాగితం మీద గీతలు గీయ సాగాడు ఏదో ఆలోచిస్తూ.

మెల్లగా అతని పక్కకు నడిచి వచ్చి భుజంమీద చేయి వేసింది సుభద్ర సానునయంగా. ఒక్కసారి తల ఎత్తి ఆమె కళ్ళలోకి చూశాడు మధుకర్. అదే సమయంలో ఆమె దృష్టి అతని ఎదురుగా ఉన్న కాగితం మీది అక్షరాలపై పడింది. తనకే తెలియనంత పరధ్యానంలో అతడు వ్రాసిన మూడు అక్షరాలు 'సునీత'.

ఉన్న చోటనే చిరునవ్వు దిద్దుకుని మధుకర్.

* * *

"ఏమిటే, సునీ, అలా కూర్చుంటావేమే?"

పుస్తకం చేతిలో ఉంచుకుని దీర్ఘంగా ఆలోచనలో మునిగిపోయిన సునీత, తల్లి పలకరింపుతో తేరుకుని ఈ లోకానికి వచ్చింది.

"ఏం లేదమ్మా!" అంటూ జారి పోతున్న పుస్తకాన్ని చేతిలోకి తీసుకుంది.

"నీతో ఒక విషయం మాట్లాడాలి, సునీతా!"

"చెప్పమ్మా!"

పక్కనే వచ్చి కూర్చుంది పార్వతి. ఉపోద్ఘాతం లేకుండానే ప్రారంభించింది.

"నాన్నగారు నీకు పెళ్ళి చేయాలను కుంటున్నారు."

"నా పెళ్ళికి ఇప్పుడే ఏం తొందర వచ్చిందమ్మా?" ఆ ప్రశ్నకు [illegible] లేకపోయినా అడిగింది సునీత.

"అలాగే అనుకున్నాం ఇన్నాళ్ళూ. ఇప్పుడు అలా కాదు, సునీతా! సమయం వచ్చింది కనుకనే తొందర పడాలి. ఒక సంబంధం మా దృష్టిలో ఉంది. నాన్న గారి చిన్ననాటి స్నేహితుడి కొడుకు ఆ అబ్బాయి. డాక్టరీ చదివి పెద్ద పదవి లోనే ఉన్నాడు. ఆస్తికూడా ఉంది. నీకే వివరాలు నచ్చితే, చూడటానికి రమ్మని వాళ్ళను రాస్తాం..."

'అమ్మా! నేను పెళ్ళాడబోయేది అతగాడి పదవినా? ఆస్తినా? ఆ వివరాలు నా కెందుకు? నీకన్న ముఖ్యంగా అతణ్ణి గురించి నేను తెలుసుకోవలసిన వివరాలు మరేమీ లేవా?'

ఈ మాటలు సునీత పైకి అనలేదు. మనసులోనే అనుకుంది. తల్లితో ఆ విధంగా మాట్లాడి లాభం లేదని ఆమెకు తెలుసు.

పార్వతి ఒక తరం వెనకటి మనిషి. మనసుకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వని కాలంలో ఆమె వివాహం జరిగింది. ప్రేమ ముందా, పెళ్ళి ముందా అనే ప్రశ్నకు తావు లేదు అనాడు.

ఇప్పు డలా కాదు. పెళ్ళికి ముందు ప్రేమను గూర్చి ఎంతో చర్చ జరుగుతోంది. ఒక వయసులోని యువతీ యువకులు ఆ విషయాన్ని గురించే ప్రసంగిస్తుంటారు.

అంతర్వాహినిలా అందరి హృదయాల లోనూ ప్రవహిస్తూ అగ్రగతి వింపే ఈ ప్రేమస్వరూపం ఏమిటి? ఆ స్పందన, ఆ అనుభూతి ఏ నాటికైనా తనకు లభ్యమవుతాయా? విన్నాళ్ళయినా కానీ జీవితాంతంవరకూ అయినా సరే, ఆ అనుభూతి కొరకు వేచి ఉండగలను

తను. కాని, తన తలిదండ్రులు ఇదంతా అర్థం చేసుకోరే? ఒక పద్ధతిలో పరిభ్రమిస్తున్న సమాజ చక్రంలో బలంగా బంధింపబడ్డవారు ఏ మాత్రం ప క్కదారిని సహించలేరు. జరుగుతున్న ఈ రకమైన సమయాలకు జరిగి తీరవలసిందే. [illegible] పరిష్కారం వివాహమేనని వారి ఉద్దేశ్యం.

కొంతవరకూ ఆ మాట నిజమేనేమో? కాని, అంతటి పారమార్థికత గల పవిత్రమైన వివాహాన్ని గురించిన ప్రస్తావన ఇంతటి పక్కా వ్యాపారసరళిలో నడపటం చాలా అరుచికరంగా, చేదుగా అనిపిస్తోంది తనకు.

ఊహ తెలిసిన నాటినుంచీ సునీత సమాజం గురించీ, అందులో వివాహ వ్యవస్థకు గల ప్రాముఖ్యం గురించీ, ఆ వ్యవస్థలో స్త్రీ పురుషుల బాధ్యతలను గురించీ ఆలోచిస్తూనే ఉంది. ఎన్నో గ్రంథాలను పరిశీలించింది. ఒక్కొక్క దంపతుల జీవన రీతులను పరిశీలిస్తున్న కొలదీ ఎన్నెన్నో సందేహాలు పుట్టుకొచ్చేవి.

అసలు వివాహం అనేది ఎందుకు? ఎవరో అన్నట్లు 'చట్టబద్ధమైన వ్యభిచారం' మాత్రమేనా వివాహం? కేవలం స్నేహం తప్ప సెక్సు భావన లేని బంధం భార్యా భర్తల మధ్య నిలవగలదా? అటువంటి బంధం వల్ల ప్రయోజనం ఏమిటి? సెక్సు వాంఛ తీర్చుకునేందుకు వివాహం అవసరమా? కోటి ఇలాంటి సందేహాలు [illegible] ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది.

వివాహానికి ప్రాతిపదిక రెండు మనసుల మధ్య కలిగే [illegible] కావాలి గాని, ఒక అవసరమో, ఒత్తిడో కాకూడదు. ఒక కారణమూ, ప్రయోజన దృష్టీ లేని అటువంటి ఆకర్షణ ఒక వ్యక్తి పట్ల ఎప్పుడు ఎందుకు ఏర్పడుతుందో అనూహ్యం. భూమినుండి గంగాజలం ఉద్భవించినట్లు, ఎండిపోయిన హృదయాల నుండికూడా పొంగి పొరలగలిగిన ఈ రాగభావం ప్రతి మనసులో నిక్షిప్తమై ఉంటుంది. సరిఅయిన వ్యక్తి ఎదురైనప్పుడే అది వెలికి వస్తుంది. అలాంటి వ్యక్తి కోసం ఎదురుచూస్తూ ఇలాగే మిగిలిపోతుంది తను జీవితాంతమూ.

"ఏమిటే, అమ్మాయీ, మాట్లాడవు? వాళ్ళని రమ్మని రాయమంటావా?"

"నా కిప్పట్లో పెళ్ళి చేసుకోవాలని లేదమ్మా!"

"ఏం? ఎందుకని?"

ఏమని చెబుతుంది?

"అదేమిటే, సునీతా, నువ్వేమీ చిన్న పిల్లవు కాదుగా?"

"అందుకేనమ్మా! నన్ను ఆలోచించుకోనివ్వ మంటున్నాను."

"సరే. ఆలోచించుకో. కాని, మరీ ఆలస్యం చేయకు." గొంతు తగ్గించి మృదువుగా, "చూడమ్మా, సునీతా! ఏదైనా ఒక వయసులో జరిగితేనే [illegible]. ఆ తరవాత జరిగినా, జరక్కపోయినా పెద్ద తేడా ఉండదు. నీ ఇష్టం మరి ..."

తాను చెప్పదలచింది చెప్పేస్తున్నట్లుగా లోనికి వెళ్ళిపోయింది పార్వతి.

ఆ మాటలు అంతకుముందే ఎక్కడో విన్నట్లుగా అనిపించాయి సునీతకు. శ్రద్ధగా ఆలోచిస్తే గుర్తు వచ్చింది.

ఆరు నెలల క్రిందట సముద్ర [illegible] అంది. [illegible] అనే అర్థం వచ్చే మాటలు, పరోక్ష సందర్భంలో. విరగబూసిన చేమంతి పూలను చూసి [illegible] తనతో—"ఈ పూలకు సీజన్ నాలుగు నెలలుమాత్రమే. ఆ తరవాత కలికానికి కూడా కనిపించవు" అన్నట్లు గుర్తు.

పూవులకు, కాయలకు ఒక ఋతువు ఉన్నట్లే పెళ్ళి చేసుకోవటానికి కూడా ఒక సీజన్ ఉందా? దానిని నిర్ణయించేది మాత్రం ఎవరు? సంఘమేనా? మనసుకు కలిగే స్పందన ఏ వయసులో కలిగితే మాత్రం ఏం? అన్ని మనసులు ఒకే మూసలో పోసినట్లు ఉండవుగా, ఒకే వయసులో స్పందించేందుకు? ఏమో? దారీ తెన్నూ లేని ఆలోచనలు. పరిష్కారం స్ఫురించని సమస్యలు.

ఆ విషయంలో తాను చేయగలిగింది ఏమీ లేదు. కాలమే పరిష్కరించాలి [illegible].

ఒక్కసారి [illegible] వదిలించుకుని లేచి నిలబడింది సునీత.

[illegible] ఒక పుస్తకం [illegible], [illegible] తెరిచింది. రెండు రోజుల [illegible] బంగారు రంగు [illegible] మధురంగా [illegible] చిన్నంగా అక్కడి నుంచి [illegible] ఇంటి నుండి [illegible]. అది [illegible], మధుకర్‌ని గుర్తుకు తెస్తోంది. అందుకే దాన్ని అంత శ్రద్ధగా దాచి ఉంచింది. [illegible] కోవటం [illegible] కాని, [illegible] సహజంగా [illegible] ఆ పుస్తక ఆధారంతో.

[illegible] ఒక మాట [illegible] అనిపించుకుని తిరిగి పుస్తకాన్ని పెట్టేసింది. పుస్తకం [illegible] పెట్టి తలుపు వేసింది.

తన మనసులో [illegible] అర్థభావం [illegible] ఎదురుచూసే సునీతకు, అప్పటికే తనలో ఆ స్పందనం ప్రారంభమైందని తెలియలేదు.

మధుకర్‌ని గురించిన తలపులు చాలానే వచ్చేవి కాని, వాటికొక స్పష్టమైన రూపం ఏర్పడలేదు. అతన్ని మరొక్కసారి చూడాలనే వాంఛ మాత్రం [illegible] రోజురోజుకూ అధికం కాసాగింది.

* * *

"సునీతా! నీకోసం ఎవరో వచ్చారు."

టెలిఫోన్ ఆపరేటర్ అందించిన సమాచారాన్ని అందుకుని, "ఇప్పుడే వస్తున్నా" అని చెప్పి, ఫోను పెట్టేసింది సునీత. [illegible] ఆఫీసు [illegible] నుండి లౌంజ్‌లోకి వచ్చింది. సోఫాలో కూర్చుని ఉన్న మధుకర్‌ని చూడగానే ఒక్క క్షణం గుండె ఆగినట్లయింది. [illegible] "ఎప్పుడు వచ్చారు?" అని అడిగింది సంభ్రమంగా.

"ఈ ఉదయమే వచ్చాను కలకత్తా నుండి, ఒక కాన్ఫరెన్సుకి. [illegible]"

"[illegible] సంతోషం [illegible]."

"[illegible] మీరు [illegible]?"

[illegible] మాటలకు.

కొన్ని రోజులుగా తన ఊహలలో కదలాడిన రూపం కనుల ముందుకు రాగానే ఏం మాట్లాడాలో తోచనట్లు నిరుత్తరురాలైంది సునీత.

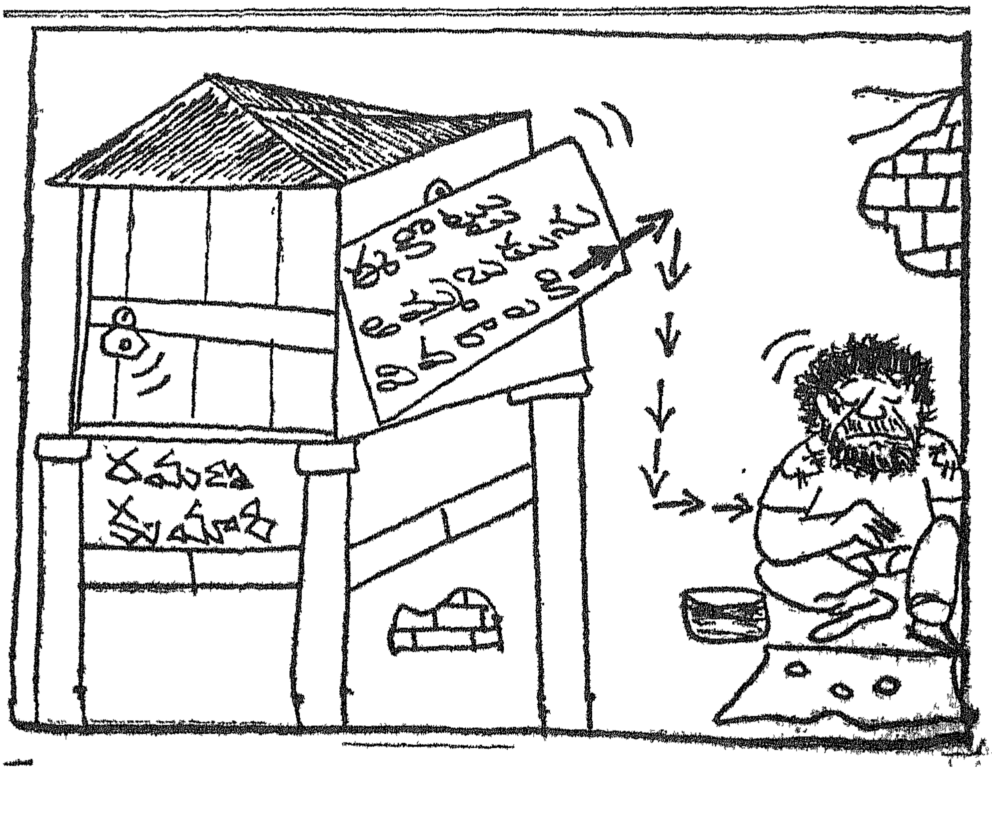

"సుభద్ర ఎలా ఉంది?" అంది కొన్ని క్షణాల తరవాత.

"బాగానే ఉంది. మిమ్మల్ని రోజూ తలుచుకొంటుంది."

లేచి వెళ్ళి అతనికోసం ఒక కూల్ డ్రింక్ ఆర్డర్ చేసి వచ్చింది.

"అతిథి మర్యాదను ఆఫీసులో కూడా మరిచిపోలేదన్న మాట" అని చిన్నగా నవ్వాడతను.

"అందరూ బాగున్నారా?"

తల ఊపాడు సమాధానంగా.

"మీ కేమీ తొందర పనులు లేకపోతే, మా ఇంటికి వచ్చి రెండు రోజులు ఉండి వెళ్ళండి..."

ఆమె పిలుపులోని నిజాయితీని పరీక్షిస్తున్నట్లు తదేకంగా ఆమె వైపే చూశాడు మధుకర్. తల వంచుకుని వేలి కొసలను పరీక్షగా చూస్తూంది సునీత.

"మీరు పిలిస్తే తప్పక వస్తాను" అన్నాడు మెల్లిగా.

"సాయంత్రం విజిటింగ్ అవగానే ఇక్కడికే వస్తాను. ఇద్దరం కలిసి వెళదాం. మీకేమీ ఆలస్యం ఉండదుగా?"

"ఉండదు."

* * *

సముద్రపు ఒడ్డున ఇసుకలో జనానికి దూరంగా కూర్చున్నారు సునీతా, మధుకర్. ఏదో చెప్పాలని ఉన్నా, ఎవరూ పెదవి విప్పలేక పోతున్నారు.

కొంచెంగా వెనక్కు జేరబడి కూర్చుని స్టార్స్ కేసి చూస్తూ ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు మధుకర్. మోకాళ్ళ చుట్టూ చేతులు చుట్టి విరిగి పడుతున్న అలలను చూస్తూంది సునీత. మధుకర్ తన వెంట ఇంటికి రావటం, తను తలిదండ్రులకు పరిచయం చేయటం గుర్తు తెచ్చుకుంటూంది.

యాంత్రికంగా సాగిపోతున్న తన జీవితంలో చైతన్యం వచ్చింది ఆ నాటి సాయంత్రమే. తండ్రి తన మామూలు ధోరణిలో హుషారుగా కాసేపు కబుర్లు చెప్పి, ఆరు గంటలకల్లా క్లబ్బుకు వెళ్ళిపోయారు. తల్లి వంటింట్లో పని చూసుకుంటూంది.

"కాసేపు అలా ఎక్కడికైనా వెళదామా?" అన్నాడు మధుకర్ వాచి చూసుకుని.

నిశ్శబ్దంగా గదిలో కూర్చోవటం కన్న ఎక్కడికైనా వెళ్ళటమే మేలనిపించింది తనకూ. తల్లితో చెప్పి అతని వెంట బయలుదేరింది. ఎక్కడికు వెళ్ళాలి అనే చర్చ జరగకుండానే బీచ్‌కి తీసుకొచ్చాడు.

"బీచ్ అంటే ఒక విధంగా చాలా ఇష్టం నాకు, మిగతా ప్రదేశాలకన్నా. జన సందోహంలో ఏకాంతం లభించే ప్రదేశం ఇదొక్కటే" అన్నాడు టాక్సీ దిగుతూ.

తల ఊపింది అతని మాటలకు.

* * *

కళ్ళెత్తి మధుకర్ వైపు చూసింది సునీత. అతడూ ఆమెవైపే చూస్తున్నాడు.

రెండు చూపుల మెరుపులు ఢీకొనటంతో ఏదో విద్యుత్తు జనించింది ఇద్దరి మనసుల్లోనూ. ఆమె వెంటనే దృష్టి మరల్చుకుంది కాని, అతడుమాత్రం ఆమెను చూడటం మానలేదు.

అతని చూపులు ప్రమిదలైతే తానందులో వెలిగిపోతున్నట్లూ,

అతని చూపులు చిరుజల్లులైతే తానందులో తడిసిపోతున్నట్లూ భావించుకుంది ఆమె. ఆ భావన ఏదో తన్మయత కలిగిస్తూంది. ఆ తన్మయతి నుండి తేరుకోవాలని ప్రయత్నిస్తూండగా అతడు అడిగాడు:

"ఎలా ఉంది జీవితం?"

'చాలా మామూలుగా ... విసుగు పుట్టేంత మామూలుగా' అనాలనుకుంది మనసు. కాని- "బాగానే ఉంది" అనేశాయి పెదవులు.

అతడు నవ్వాడు అదో రకంగా.

"మీకు బాగానే ఉందేమో కాని, నాకుమాత్రం బాగులేదు ఈ జీవితం."

తలకింద చేతులు ఆన్చి పడుకుని ఆకాశం వైపు చూస్తూ అన్నాడు.

"ఎదురుగా అనంతమైన ఈ జల రాశి, క్రిందాపైనా అంచులులేని భూమీ, ఆకాశమూ, వేణువు సంగీతంలా దూరంగా సముద్రపు హోరూ... పక్కన మీరొక్కరు ... నా కెందుకో మనసులోని మాట మీతో చెప్పాలనిపిస్తూంది రోజూ. ఏమీ అనుకోరుగా?"

తల ఊపింది సునీత— 'ఏమీ అనుకోను' అన్నట్లుగా. "చెప్పండి" అంది మెల్లగా.

"ప్రతి హృదయమూ స్పందించదు. కాని, ఒక హృదయం స్పందించినప్పుడు దానికి వేరొక హృదయం నుండి జవాబు లభించటం చాలా అరుదైన సంగతి కదూ?"

ఆమె పలకలేదు.

"ఒక్కొక్కరిని చూస్తే ఎందు కింత అనుబంధం ఏర్పడుతుందో? బహుశః మనసులు మాట్లాడుకుంటాయి కాబోలు."

ఆమె పెదవి విప్పలేదు.

"మీతో నా పరిచయం మూడు నాలుగు రోజులు మాత్రమే. అదీ కొద్ది గంటలసేపు. కాని, మీ ప్రభావం నా మీద ఇంతగా ఉంటుందని అనుకోలేదు నేను. కలకత్తా వెళ్ళిన తరవాత మీ ధ్యాస లేకుండా, మిమ్మల్ని గురించిన ఆలోచన రాకుండా ఒక్క రోజు కూడా గడవలేదంటే నమ్ముతారా?"

ఆమె మాటలు దక్కి చూస్తూండిపోయింది బొమ్మలాగా.

"ఆశ్చర్యంగా ఉంది కదూ! నాకూ అలానే ఉండేది. ఈ అనుభూతికి కారణం ఏమిటి అని ప్రశ్నించుకుంటే ఏమీ జవాబు దొరికేది కాదు. మీరు ఒకసారి అన్నారు గుర్తుందా—'తర్కానికి అందని భావాలు కొన్ని ఉన్నాయి' అని? బహుశః ఇది అలాంటిదేనేమో!"

ఆమె మౌనంగా ఉండిపోయింది.

"ఈ ఆరు నెలలు మిమ్మల్ని గురించి ఆలోచించి మానసికంగా మీకు చాలా సన్నిహితంగా వచ్చాను. అయితే, మీరు కూడా అదే స్థితిలో ఉండాలని ఎదురు చూడను. అది అసంబద్ధం కావచ్చు. కాని, ఇన్నాళ్ళుగా లేనిది నాలో ఎందు కింత సంచలనం బయలుదేరిందో? దానికి ప్రతిఫలం ఉండకపోదని భావిస్తాను. ఏమంటారు?"

ఇంతసేపూ నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయిన ఆమె పెదవి విప్పి సమాధానం చెప్పవలసిన సమయం ఆసన్నమైంది.

నిరీక్షణ అతని కళ్ళల్లో నిండి ఉంది. ఆశ నిరాశల మధ్య భావం ఏదో ఆ ముఖంపై తారట్లాడుతూంది.

సునీత మనసులో అలజడి బయలుదేరింది. ఏం చెప్పాలి అని కాదు; ఎలా చెప్పాలి అని.

అతను మనసును తన ముందు పరిచాడు. దానిపై నడిచి రమ్మంటున్నాడు. వెళ్ళేందుకు తనకేం అభ్యంతరం?

మనసు లోపలి అట్టడుగు పొరల్లో ఎక్కడో నిద్రిస్తున్న 'తన'ను జాగృతి కలిగించే వ్యక్తి కోసం ఎదురు చూసింది ఇన్నాళ్ళూ. అటువంటి వ్యక్తి ఎదురైనప్పుడు అంతర్వాణి తనను హెచ్చరిస్తుందని నమ్మింది.

ఇప్పుడు అంతర్వాణి ఏమంటూంది?

'ఇతనే నీవు ఎదురు చూసిన వ్యక్తి. అతని సందించిన చేయి అందుకో.'

కోటి గొంతుకలతో ప్రతిధ్వనిస్తున్న ఆ వాణిని సునీత [illegible] ★

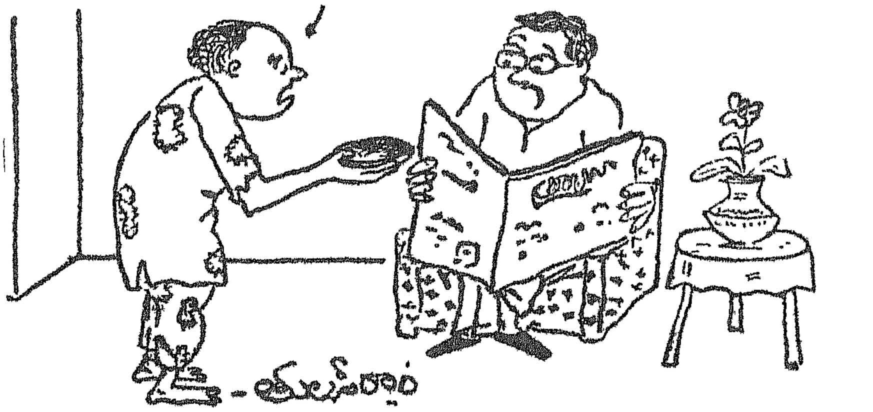

నన్ను గుర్తుపట్టలేరు లెండి మీరు! నేను తీసిన మొదటి పిక్చరుకి మీరే క్లాప్ కొట్టారు.. అందుకని ఇప్పుడు మొదటి భిక్ష కూడా మీ చేత్తో వేయించుకుందామని...